

dett tanári kar megfelelően láthassa el rendkívül fontos, nemes és mindnyájunk által nagyrabecsült hivatását.

Senki sem veheti azonban tőlünk rossz néven, ha a kérdés elbírálásánál legelsősorban az erdőgazdaság érdekeit vetjük mérlegre, mert hiszen végeredményben a munka, még a tudományos kutató munka célja is a főiskolán csak egy lehet: az erdőgazdaság fejlesztése.

Ünnepi beszéd

az erdőtörvény 50 éves fennállásának emlékére az egyesületi székházban elhelyezett emléktáblánál.

Elmondta az 1930. évi december hó 20-ikán tartott
emléktáblafelavató-ünnepélyen

Fekete Zoltán főiskolai r. tanár.

Nagyméltóságú Elnök úr!

Tisztelt Közgyűlés!

Emléktáblát többnyire annak szoktak állítani, aki már nem él. Ezúttal azonban mi nem hálottat jöttünk elsíratni, hanem egy ma is élő, ma is működő és irányító nagy szellemi alkotás születésének az emlékét ünnepelni. Ennek az alkotásnak a létrejötte legnagyobb örömmünnepe volt az ország erdészetének, amióta csak lelkes, odaadó szakemberek buzgólkodnak a hazai erdészet nemes céljai szolgálatában. De örömmünnepe volt mindenkinek, aki a nemzeti vagyron szerepét és hivatását az önzetlen hazafi szemével ítélte meg: törvényhozónak, birtokosnak és tisztviselőnek egyaránt.

S ennek az örömnnek visszhangja kél — bár fájó hangokkal vegyülve — most, egy fél évszázad múltán, a mi szívémben is, amikor ezt a márványtáblát, mint a kegyelet s a nagy műalkotói iránt érzett tisztelet jelét avatjuk fel szépmultú egyesületünk székházában.

S ez az emlék valóban méltó helyen van itt. Az erdőtörvény létrehozásában az egyesület tagjai működtek közre a leghatékonyabban és derekasan kivette részét a munkából az egyesület,

mint olyan is. Ezért az erdőtörvény életbe lépett az egyesület számára is a hosszú, kitartó munka gyümölcsét, az önzetlen fáradozás legszebb jutalmát jelentette s az 1880. évet az egyesület ünnepi évévé avatta. Illendő tehát, hogy a nagy esemény félszázados évfordulóját mi is méltóan ünnepeljük meg!

Hogy az erdőtörvény jelentőségét kellőképpen mérlegelni tudjuk, fogalmunknak kell lennie az akkori idők erdőgazdasági viszonyairól.

Amint tudjuk, az osztrák örökös tartományok számára 1852-ben kibocsátott császári pátens hatályát 1858 január 1-étől kezdődő hatállyal Magyarországra is kiterjesztették. Ez az általános erdőtörvény mindenesetre jóval magasabb színvonalon állott, terjedelmesebb, rendszerebb és általában véve sokkal tökéletesebb volt, mint a régebbi, nagyobbára rövid s csak részleges erdőtörvényeink, azonban később mégis alkalmatlannak bizonyult arra, hogy az országban mindjobban lábrakapott erdőpusztításokat megakadályozza s az erdők fenntartását kellően biztosítsa. Különösen a hatósági ellenőrzés tekintetében voltak olyan hiányai, melyek a gyakorlatban súlyosan megbosszulták magukat.

Az úrbéri viszony megszűnése után a régi földesurak helyzete is lényegesen megváltozott, és pedig rájuk nézve kedvezőtlen értelemben. A jövedelmekben beállott visszaszás azután mindinkább ráterelte a figyelmüket az erdőre, melyet azelőtt, mint jövedelmező tőkét, nem igen méltattak. Ez még magában véve nem lett volna baj, sőt nagy haladást jelentett volna, ha az erdőnek mint üzleti tőkének a rendeltetését felismerve, rátértek volna annak rendszeres, szakszerű használatára. Azonban, sajnos, nem így történt. Abban az időben a vasúti hálózat fokozatos kiépülése az erdők faanyagát is mobilisabbá tette s a fakereskedelmet is fellendítette. A fakereskedők csakhamar felismerték az előbb vázolt viszonyok teremtette kedvező konjunkturális helyzetet s ajánlataikkal mind sűrűbben keresték fel a pénzt mindig szívesen látó birtokososztályt. Nyakra-főre, de többnyire hozzáértő szakember megkérdezése nélkül kötötték a legkönnyelműbb szerződéseket. Az erdő valódi értékét nem ismerték. Csak azt látták, hogy pénzhez jutnak, holott azelőtt megszokták az erdőt holttőkének tekinteni. Az is tetszett nekik, hogy a kivágott erdő he-

lyén nagy legelőterületekhez jutottak, úgyhogy állatállományukat jelentékenyen fokozhatták. Erdősítésre természetesen kevesen gondoltak. Hiszen az volt a nézet, hogy az erdőnek minden körülmények közt önmagától kell megújulnia. S ha a művelt birtokososztály egy része is így gondolkodott, mit lehetett várni a volt úrbéresektől? Azok is követték volt földesuraik példáját, sőt, kisebb területtel rendelkezvén, viszonylag még kíméletlenebb ütemben siettek kiaknázni a helyzet nyújtotta pillanatnyi előnyöket.

Hogy ennek a gazdálkodásnak mi volt a szomorú következménye, azt könnyű elképzelni. Az erdők fakészlete rohamosan fogyott, a talaj ijesztően romlott s a kopárok egyre szaporodtak. S bár az akkor érvényes törvény intézkedései szintén tiltották az erdőpusztítást, a politikai hatóságok annak megakadályozására tehetetleneknek bizonyultak. Sem szervezetüknél, sem szak tudásuknál fogva nem voltak alkalmasak arra, hogy a törvény tilalmi határozatainak érvényt szerezzenek. De ha a büntetés valóban alkalmazást nyert is, ez a rablógarázdálkodást mégsem akadályozhatta meg. Hiszen a törvény 4. §-a értelmében a maximális pénzbüntetés arra az esetre, „ha a további fatenyésztés merőben lehetetlenné tétetett”, azaz ha a terület teljesen elkopárosodott, holdanként 10 pengő forintban volt megszabva! Ezt pedig a devasztáció bevételei még akkori viszonyok között is sokszorosan behozták.

De nem ölthetett volna az erdőpusztítás ilyen méreteket, ha az erdők kezelése szakértő kezekbe lett volna letéve. Sajnos azonban, erre csak gyéren volt eset. Az erdőtörvény 22. §-a tett ugyan ebben a tekintetben is bizonyos kikötéseket, úgy látszik azonban, ennek a szakasznak a végrehajtását sem vették komolyan. A rendszeres üzemterv ritka volt, mint a fehér holló s ahol készítették is ilyeneket, például az állami erdőgazdaságokban, ott is csak kivételesen alkalmazkodtak hozzájuk. Volt ezenkívül még sok egyéb baj és hiány, amelyen pótlólagos intézkedésekkel igyekeztek segíteni, de ezek a toldozgatások nem hoztak — mert nem is hozhattak — lényegesebb javulást.

Az 1862-ben Wagner Károly* kiadásában megindított, majd később Wagner és Divald tulajdonába átment Erdészeti Lapok,

* Kezdetben „Erdészeti Lapok”.

mely folyóiratot az Erdészeti Egyesület 1873-ban megvásárolt, elejétől kezdve hangos szócsöve volt azoknak a panaszoknak, amelyek a megfelelő rendszeres erdőtörvény hiánya miatt felmerültek. Ha ennek a folyóiratnak régi köteteit tanulmányozzuk, elég világos képet alkothatunk magunknak az 1879. évi erdőtörvényt létrejöttének előzményeiről. S minthogy ma ezt az erdőtörvényt ünnepeljük, azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha röviden, kronológikus sorrendben visszapillantunk a dolog fejlődésének egyes mozzanataira.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Közgazdasági Szakosztálya és Erdészeti Szakosztálya 1864 március 30-án közös ülést tartott, mely többek közt „a hazai erdők fenntartása s megóvása érdekében” teendő intézkedésekkel foglalkozott. Felolvasztattott itt a helytartótanácsnak a megyei hatóságokhoz intézett rendelete, melyben azokat az erdőpusztítások erélyesebb meggátolására utasítja. Rámutat a rendelet arra, hogy „... sajnosan tapasztaltatott, hogy utóbbi időkben az erdőpusztítások és az erdőtulajdon féktelen megtámadása nagyobb mérvben üzetnek s ezen köznemzeti vagyon pusztulása mindinkább nagyobb aggályt idéz elő”. Ezzel s egyéb kérdésekkel kapcsolatban felhívja az OMGE-t, hogy a bajok orvoslására szükséges intézkedésekre nézve tegyen tüzetes előterjesztést.*

Bemutattatott ezen az ülésen Lónyay Gábor egyesületi alelnöknek az erdő fenntartására, az erdőfelügyeletre és a faültetésekre vonatkozó javaslata,** valamint a Magyar Erdészeti Egyesület*** emlékirata is, melyet Lónyay Gábor javaslatával kapcsolatban tett. A szakosztályok ülése ezekkel behatóan foglalkozván, megállapította, hogy a felmerült kérdések gyökeres megoldása *csakis törvényes intézkedéssel lehetséges*. Egyúttal megbízta Lónyay Gábor elnöklete alatt Divald Adolfot, Hajós Józsefet, Szathmáry Károlyt, Wágner Károlyt és Beiwinkler Károlyt, hogy, mint bizottság, az Erdészeti Egylettel is érintkezésbe lépve, dolgozzanak ki ebben a tárgyban konkrét javaslatot. Ezt a határozatot tekinthetjük az erdőtörvény fogantatási mozzanatának. A szakosztálygyűlés egyébként három okot jelöl meg mint olyat, melynek az áldatlan erdőgazdasági viszonyokban szerepük

* Erd. Lapok 1864, 183. old.

** Erd. Lapok 1863, 81. old.

*** Az Orsz. Erd. Egyesület öse.

van. Ezek: a még végrehajthatlan birtokrendezés, az erdőrendészet szervezetlensége és a magyar szakképzés hiányossága.

A kiküldött bizottság 1865-ben tartotta meg Pesten első ülését, melyen Divald Adolf értekezett a hozandó erdőtvény alapelveiről. (Erd. L. 1865, 251. old.) 1866 februáriusában ismét terjedelmes és alapos javaslatot terjesztett elő Divald, melyben a törvényjavaslat előkészítésének kellékeit tárgyalta s különösen a statisztikai előtanulmányok szükségét hangoztatta. Ezt az előterjesztést a bizottság a készítendő javaslat alapjául elfogadta. (Erd. L. 1866, 97. old.) Ezen az alapon dolgozta ki azután Divald a részletes törvényjavaslatot. (Erd. L. 1866, 319. stb. old.) Ezt a javaslatot a bizottság kétheti beható tárgyalás után elfogadta s magáévá tette azt az OMGE igazgató választmánya is, felszólítván a Magyar Erdészegyletet, hogy a javaslatot a maga részéről is megvitatván, azt az OMGE-vel egyetértőleg terjesszék fel a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi minisztériumhoz. Az 1867-ben megalakult Országos Erdészeti Egyesület, mely a Magyar Erdészeti Egylet közvetlen folytatása volt, a javaslatot losonci közgyűlésén tárgyalta s az OMGE-val közösen felterjesztette a kormányhoz. (Erd. L. 1867, 423. old.) A minisztériumban a javaslatot egy szűkebb bizottság Hideghéthy miniszteri tanácsos elnöklete alatt alaposan átdolgozta, majd Gorove István közgazdasági miniszter hívott össze egy nagyobb szakbizottságot, melyben több minisztérium képviselőjén kívül az Orsz. Erdészeti Egyesület agilis elnöke: Keglevich Béla gróf, Bedő Albert, Divald Adolf és Wágner Károly is részt vett. A bizottság egyhuzamban tárgyalta az elaborátumot Gorove miniszter kitűnő vezetése alatt 1870 januárius 3-ától 14-éig; ekkor a tárgyalás a miniszter akadályoztatása miatt megszakadt s csak hosszabb szünet után volt folytatható és befejezhető.

Az erdész szakközönség most már jóleső nyugalommal nézett a fejlemények elé. Boldog reménykedéssel várta az immár kész törvényjavaslatnak az országgyűlés elé való terjesztését. De hiába várta!

1871-ben Bedő Albert nyílt levelet intézett a földművelésügyi miniszterhez és a törvényhozás tagjaihoz, sürgetve a javaslat benyújtását. (Erd. L. 1871, 371. old.) 1872-ben az Orsz. Erd. Egyesület intézett ebben az ügyben felterjesztést a földművelés-

ügyi miniszterhez és a miniszterelnökhöz (Erd. L. 1872, 482. old.), honnan megnyugtató választ és biztatást is kapott. (Erd. L. 1873, 41. old.)

De hiába jelentette ki a király az országgyűlést megnyitó trónbeszédében, hogy: „Fontos közgazdasági érdekek sürgetik az erdészeti viszonyok szabályozását is” (Erd. L. 1873, 88. old.), s hiába jelentette be a földművelésügyi miniszter a képviselőházban, hogy az erdőtörvényjavaslat kész, hiába ment újabb sürgetés az Orsz. Erd. Egyesület kalocsai közgyűléséről 1874-ben a földművelésügyi miniszterhez s 1875-ben a képviselőházhoz (Erd. L. 1875, 537. old.), a benyújtás csak nem következett be. Végre 1876-ban válaszolt a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter (Simonyi). A javaslattal szemben többrendbeli kifogást tett s annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az „alakja, terjedelme s intézkedéseiben sem a viszonyoknak kellőleg meg nem felel, sem költséges volna miatt az ország jelen helyzetében élebeléptethető nem lenne”. Felhívja az egyesületet, hogy újabb törvényjavaslatot dolgozzon ki. (Erd. L. 1876, 222. old.)

Ez ugyan negatívus eredmény volt, de legalább alkalmat adott arra, hogy a megoldást egy lépéssel előbbre lehessen vinni. Az egyesület nem sokáig váratott magára. Újabb bizottságokat küldött ki Degenfeld Imre gróf elnöklété alatt, melynek tagjai Wágner, Berzeviczy, Divald és Bedő voltak. Az elvi kérdések tisztázása után, melyek éppen nem mindenben fedték a miniszter óhajait, Wágner, Divald és Bedő dolgozta ki a törvényjavaslat új alakjában.

Ezt a szöveget az Orsz. Erd. Egyesület választmánya 1876 júniusában ismét pontról-pontra megtárgyalta s némi módosítással, kellő megokolás kíséretében, ugyanezen év október 7-én terjesztette fel a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterhez. A miniszter újabb szaktanácskozmányt hívott össze Tisza Lajos elnöklété alatt, melyben képviselve volt az Orsz. Erd. Egyesület, az OMGE, a belügy-, az igazságügy-, pénzügy- és vallás- és közoktatásügyi minisztérium. Előadó Bedő Albert volt, aki azután a törvényjavaslat szakbeli indokolásának az elkészítésével is megbízott.

A szaktanácskozmány, illetőleg később a minisztertanács, egyes részek módosítását tartotta szükségesnek. Ez megtörtén-

vén, 1877 júniusában újabb minisztertanács tartatott, melyen mint előadó Bedő is részt vett. Ezen a tanácskozáson megint nagy vita fejlődött ki, mely különösen az erdőkárosítások és a büntetőjogi rész körül folyt és újabb szövegezéshez vezetett. (Erd. L. 1877, 441. old.)

Végre 1878 januárius 12-én megtörtént, ami már szinte elérhetetlennek látszott: a törvényjavaslat benyújtatott a képviselőházban. Ennek az eseménynek a szakközönségre gyakorolt hatását legtalálóbban Bedő Albertnek az Erdészeti Lapokban közölt bejelentése tükrözi vissza, azért alkalmoszerűnek tartom azt ma — csekély kihagyásokkal — eredetiben felolvasni:

„1878 január 12.

E nap a magyar erdészet történelmében örökre emlékezetes lett. Ma terjesztette a földművelésügyi minisztérium vezetésével megbízott vallás- és közoktatásügyi miniszter az erdőtörvényjavaslatot a képviselőház elé. Már az 1848-iki X. t.-c. szükségesnek jelezte egy korszerű erdőtörvény megalkotását, és mégis az 1867-ben életbelépett alkotmányos kormányzat idejétől kezdve is, a törvényjavaslat kész anyaga mellett, 10 évre volt szükség, hogy a javaslat a törvényhozó testület elé terjesztessék.

A kormány, mely e javaslatot a képviselőház elé juttatta, Trefort miniszter úr, ki azt a háznak benyújtotta és az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, Tisza Lajos ő excja, ki annak végleges szövegezésében s alkotmányos tárgyalás alá való terjesztésének kieszközlése körül kiváló munkásságot fejtett ki: Magyarországnak nagy szolgálatot tettek s háláját érdemlik.

Ne tekintse senki e sorokat a szakember netalán elfogultabb öröme sugalmazásának, mert az, hogy Magyarország erdőtörvényének megalkotása közelebb jut a valósuláshoz, nem csupán speciális erdészeti érdek. Hiszen a földművelő Magyarország területének egy negyedrésze erdő! A mezőgazdasági földművelés sikerének biztossága pedig nálunk inkább függ az erdőtől, mint bárhol Európá földjén.

Nemcsak a szakember, az erdőbirtokos és a nemzetgazda örülhet annak, hogy most már lesz erdőtörvényünk, de örömmel üdvözölheti e napot hazánk minden polgára, ki fogalommal bír arról, hogy mi az erdő hivatása a gazdasági és természeti élet

körében, aki tudja azt, hogy az esélyektől függő gabona- és szőlőtermelésre s állattenyésztésre utalt Magyarország áldásos vízi útjai s terjedt vasúti hálózata segélyével erdeiben a jövedelem mily állandó és nagyrészben a külföldtől keresett gazdag forrását bírja.

Aki rágondol hazánk anyagi erejére, gazdasági helyzetére és jövőjére, a közhatósági felügyelet kellő hiánya miatt elpusztult értékes erdőkre s a vasúti vonatok azon ezreire, melyek csak fát szállítanak: az képes lesz felfogni és megérteni azt, hogy mit jelent Magyarországnak okszerű erdőtörvénnyel bírn!

Óhajtjuk a közjó érdekében, hogy a beterjesztett törvényjavaslat lehető legelőbb törvénnyé alkottassék, mert a késedelem minden napja számokban ki nem fejezhető, tetemes kárral sujtja a birtokososztályt és kevesbíti az ország vagyoni tőkéjét; elvi tételei pedig a törvényhozó testület részéről ne változtassanak meg, hogy így erdőtörvényünk olyan lehessen, mely országos igényeinknek s a gazdasági szakkövetelményeknek megfelelően, az erdőgazdaság kezelői és barátai örök időken át a hála és elismerés érzésével gondolhassanak a mai napra."

A törvényjavaslatot azután egy szűkebbkörű „erdőügyi bizottságnak” adták ki, melynek elnöke Tisza Lajos volt. Ez a szöveg sok, de nagyobbára csak stiláris módosítást eszközölt. Így került a javaslat újól a képviselőház elé. De ismét csak visszasaadták átdolgozás végett. Végre, 1879. évi május 7-én megkezdődött a plénum előtt való végleges tárgyalása. Előadója Perényi Zsigmond báró volt.

Az általános vita egy nap alatt zajlott le. Mellette szólalt fel Szájbély Gyula és Simonyi Lajos báró, ellene Szederkényi Nándor, ki tíz társával indítványt adott be arról, hogy a javaslat a bizottsághoz küldessék vissza újabb átdolgozás végett.

Másnap Kemény Gábor földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter mondott nagy beszédet, melynek eredményeképpen a ház a törvényjavaslatot általánosságban a részletes vita alapjául elfogadta és Szederkényiék indítványát elvetette. A részletes vita ezután még kilenc napon át tartott. Igen nagy részt vett a szellemi csatában Kemény Gábor miniszter és Tisza Kálmán miniszterelnök. Kívülük és az előadón kívül a következők mondtak hosszab beszédeket: Tisza Lajos, Szájbély Gyula,

Szontagh Pál, Simonyi Lajos báró, Odescalchy Artúr herceg, Thaly Kálmán, Madarász József, Pulszky Ágost, Molnár Aladár, Gulner Gyula, Baross Gábor, Teleszky István, Csider Károly, Veszter Imre.

A főrendiházban, hol Bedő Albert is jelen volt mint szakfelvilágosító, a törvényjavaslatot általánosságban, vita nélkül fogadták el. A részletes tárgyalás két napig tartott, melynek eredményeképpen a javaslatot bizonyos módosításokkal elfogadták és visszaküldték a képviselőházhoz. Főbb szónokok voltak a miniszteren kívül: Majthényi László báró, Cziráky János gróf és Pálffy Móric gróf.

A módosítások megtárgyalása után a parlamenti vita június 5-én ért véget. A törvényt Ő Felsége 1879 június 11-én szentesítette, kihirdették az országgyűlés mindkét házában június 14-én és életbelépett 1880 július hó 1-én.

Ez az erdőtörvény születésének története. Talán kissé hosszadalmasan adtam azt elő. De szándékosan vezettem végig mélyen tisztelt hallgatóságomat azon a hosszú úton, melyet ennek a törvénynek csirábaindulásától teljes kifejlődéséig meg kellett tennie s szándékosan ismertettem — bár mégis csak egészen vázlatosan — azt a nehéz küzdelmet, amelyet a nagy eszme harcosainak végig kellett harcolniuk, amíg az erdőtörvény sajkáját a minden oldalról felbukkanó akadályok scyllái és charibdisei között a biztos révbe vezérelhették.

Hálával és tisztelettel kell meghajolnunk azoknak emléke előtt, kiknek nevét a kegyelet véste ennek az emléktáblának az ércébe s akik férfias kitartással, hazafias lelkesedéssel és önzetlen odaadással működtek közre az abszolutizmus béklyóiból felszabadult Magyarország felvirágoztatásán!

Abban a hatalmas lendületben, amellyel a kiegyezés után a magyar nemzeti állam kialakulása megindult, szerepe volt minden törvényalkotásnak, mely az ország gazdasági boldogulását segítette elő, tehát az erdőtörvénynek is. És ha voltak is olyan gyengéi, amelyek bizonyos ideális elgondolások elméleti talaján állván, a való élet rideg gyakorlatiasságával szemben nem érvényesülhettek eléggé, egészben véve az 1879. évi XXXI. törvény-cikk mégis a legjobb alkotások egyike volt, amelyet az akkori kor ezen a téren széles e világon fel tudott mutatni. Azokkal az

eredményekkel szemben, amelyeket az ország erdőgazdasága ennek a törvénynek köszönhet, el kell némulnia minden kritikának, mely ezt az alkotást tisztán a mai idők szemüvegén keresztül nézi és bírálja meg.

Gondoljuk meg, mit jelentett az, hogy olyan országban, ahol azelőtt a szakszerűen elkészített üzemtervet alig, a lelkiismeretesen végrehajtottat pedig úgyszólván egyáltalában nem ismerték, az erdőtörvény értelmében az összes erdők kétharmadrészén át kellett térni az üzemtervszerű kezelésre! És ez az előírás nem maradt írott malaszt, hanem valósággá vált. Ha nem is sikerült ezt az óriási munkát olyan ütemben végrehajtani, mint azt a törvény előírta s évek helyett évtizedek kellettek is ehhez, a törvényt idővel mégis az egész vonalon végrehajtották, a 17. §. alá tartozó birtokosok s a közérdek megbecsülhetetlen előnyére. Hány városi, községi, egyházi, közbirtokossági és hitbizományi erdőbirtok jutott volna a teljes pusztulás lejtőjére s mennyi nemzeti vagyon pocsékolódott volna el enélkül a törvénydiktálta bölcs kényszer nélkül!

S gondoljuk meg, mit köszönhet a hazai erdőgazdaság annak az intézkedésnek, mely az erdészeti személyzet szakképzését szabályozza és az erdők nagy részének kezelését szakképzett személyzet kezébe teszi le. Gondoljunk arra, mily meddő volt azelőtt minden igyekezet, hogy az erdőpusztításokkal szemben a törvénynek a politikai hatóságok útján érvény szereztessék! Ezen is segített az új erdőtörvény a rendszeres állami erdőfelügyelet megszervezésével!

Ezt és sok egyebet figyelembe véve, tehát megállapíthatjuk, hogy ez az erdőtörvény megfelelt a hozzá fűzött várakozásoknak. Hogy később pótlásokra, kormányrendeletekre, sőt új, kiegészítő törvényekre volt szükség, azt nem lehet az 1879. évi törvénycikk hibájául felróni. Ez majdnem minden törvénnyel így van. Az idő halad, a viszonyok változnak, az élet újabb és újabb követelményekkel áll elő, melyek végül a legjobb művet, a legszebb alkotást is elavulttá teszik.

Szerencsére voltak a helyzet magaslatán álló szakférfiaink, akik az idők szavát megértették, a kor követelményeit felismerték és azt, ami a változott viszonyok folytán az erdőtörvény kiegészítésére szükséges volt, idejekorán megtették. Dr. Bedő Al-

bert országos főerdőmester, ki a törvény megalkotói közül legtovább működött a közügyek terén, vaskövetkezetességgel igyekezett a törvény szellemének érvényt szerezni s ez a dolgok lényegében nagyobbára sikerült is neki. De meg kell emlékeznünk a mai napon egy lelkes munkatársáról is, aki szintén ott állott már az erdőtörvény bölcsőjénél s kinek, mint fogékony ifjú szakembernek, szintén vérévé vált az a mentalitás, mely Divaldot, Wágnert és Bedőt áthatotta. Ő lett egyik leglelkesebb öre és le-téteményese az általuk életrekellett szellemnek, aki nemcsak a törvény végrehajtásának volt fáradhatatlan, megalkuvást nem tűrő, puritán harcosa, hanem mint törvényalkotó is derekasan kivette a részét a munkából, amikor a gyakorlati élet a régi törvény kiegészítésének szükségét tolta követelőleg előtérbe. Az ő nevéhez fűződik az 1898. évi XIX. t.-c. megalkotása. Ez volt a mi második, nagyszabású erdőtörvényünk. Ezért van ezen a márványtáblán a többi törvényalkotóval együtt az ő neve is megörökítve, s ezért kell róla ezen a napon külön is megemlékeznünk. A kérlelhetetlen végzet nem engedte meg, hogy élete legnagyobb alkotását, az egyetemes új erdőtörvényt, ő maga irányíthassa a törvényhozás útjára; a mű azonban nem enyészik el nyomtalanul, mert, mint egy nagy elme hatalmas tudásának kincsestára, mindenkor dús forrása lesz az útkor erdészeti törvényhozásának is!

*

Az 1879. évi eredőtörvény immár alkonyát éli. Mint az agg vezér, kinek testalkata sejtetni engedi még régi erejét és lelkületének nemessége tiszteletet parancsol, de munkabírása már csökken és gondolkozása sem illik bele többé egészen a változott világba: úgy régi jó erdőtörvényünk sem felel már meg a mai kor végtelenül megváltozott viszonyainak. Ma Magyarország nem az többé mint tegnap volt, a ma erdőgazdasága nem a régi időké. Annak idején, az alkotmányos élet napsugaras újraébredése korában, egy reményekkel teljes, természeti kincsekben gazdag ország számára kellett erdőtörvényt alkotni, ma pedig a megkínzott, megcsonkított, kifosztott haza megmaradt kis vagyónának a megmentéséről kell gondoskodnunk. Szegények lettünk erdőben, szegények lettünk mindenben. A gondtalan magyar világ korszaka lejárt. Új munkára, új küzdelemre van szükség-

günk, hogy a romokat eltakarítsuk s helyükön jobb életet teremtsünk. Új Divaldok, Wágnerek, Bedők és Horváth Sándorok kel-
lenek nekünk, hogy erdészetünket mai romlásából kivezessük!

De vegyük fel ezt a küzdelmet elszántsággal és reménytel-
jes bizalommal... Az erdő színe a remény színe!... Alkossuk
meg az új erdőtörvényt annyi odaadással és szeretettel, mint
megalkották a régít a mi dicső elődeink, kiknek emlékét ma ün-
nepeljük. Merítsünk erőt az ő példaadásukból, az ő hosszú, csüg-
gedetlen kitartásukból, nemes, hazafiúi önzetlenségükből. Igye-
kezzünk méltóak lenni hozzájuk. Ehhez segítsen minket a ma-
gyarok Istene!

Főiskolánk kérdése.

Írta: Roth Gyula.

Az „Erdészeti Lapok“ decemberi számának „Krónikája“
főiskolánk ügyét vette tollhegyre; legyen szabad egynéhány
megjegyzést fűznöm az ott elmondottakhoz, hogy ez az ügy
helyes megvilágításban kerüljön a szakközönség elé. Előre-
bocsátom, hogy kizárólag csak az erdőmérnöki fakultás szem-
pontjából beszélek, a bányászati ágazat ügyeibe nem avat-
kozik.

A cikk azzal kezdi, hogy az OEE választmányi gyűlésén
„kipattant“, hogy a főiskola tanári karának egy része tár-
gyalásokat folytatott a felügyeleti hatóságnak és a szak-
közönségnek tudta nélkül. Ez némi helyesbítésre szorul.
„Tárgyalások“ nem folytak, csak tájékoztató, magánjellegű
és nem kötelező megbeszélések, úgynevezett tapogatózások,
amilyenek kényesebb természetű ügyekben megszokták
előzni a tárgyalásokat. Ezekben nem a tanári kar egy része,
hanem az egész tanári kar vett részt. A felettes hatóságunk
előtt nem titkoltuk az ügyet, hivatalos jelentést ugyan, tuda-
másom szerint, a rektor akkor még nem tett, mert nem volt
még mit jelentenie, de magánúton, részben szóval, részben
írásban, minden mozzanatról tájékoztattuk ügyosztályainkat.
Ha pár napos késedelem volt, csak arra vezethető vissza,
hogy nem rendelkezünk szabadon az időnkkel és velem is